

دانشگاه پیام نور

مرکز تحصیلات تکمیلی

رساله برای دریافت مدرک دکتری تخصصی (Ph.D)

رشته‌ی حقوق بین‌الملل

گروه حقوق

عنوان رساله:

مصونیت سران دولت‌ها در حقوق کیفری بین‌المللی

استاد راهنما:

جناب آقای دکتر محمد جواد شریعت باقری

استاد مشاور اول:

جناب آقای دکتر علیرضا دیهیم

استاد مشاور دوم:

جناب آقای دکتر علیرضا حجت زاده

حسین درجی

خرداد ۱۳۹۱

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

دانشکده حقوق و علوم سیاسی
مرکز تحصیلات تکمیلی

رساله

برای دریافت مدرک دکتری تخصصی (Ph.D)

رشته‌ی حقوق بین‌الملل
گروه حقوق

عنوان رساله:

مصونیت سران دولت‌ها در حقوق کیفری بین‌المللی

حسین درجی

استاد راهنما:

جناب آقای دکتر محمد جواد شریعت باقری

استاد مشاور اول:

جناب آقای دکتر علیرضا دیهیم

استاد مشاور دوم:

جناب آقای دکتر علیرضا حجت زاده

خرداد ۱۳۹۱

تاریخ: ۲۲ شهریور ۹۱
 شماره: ۹۱/۲۱۴۸
 پیوست

دانشگاه پیام نور

مرکز تحصیلات تکمیلی

جمهوری اسلامی ایران
 وزارت علوم، تحقیقات و فناوری

صور تجلسه دفاع از رساله دکتری تخصصی (Ph.D.)

جلسه دفاع از رساله دوره دکتری تخصصی آقای حسین درجی دانشجوی رشته حقوق بین الملل به شماره دانشجویی ۸۳۹۱۰۱۰۱۴ تحت عنوان «مصونیت سران دولتها در حقوق کیفری بین المللی» با حضور هیات داوران در روز یکشنبه مورخ ۱۳۹۱/۰۳/۲۱ ساعت ۱۴ در محل ساختمان مرکز تحصیلات تکمیلی برگزار شد و هیات داوران پس از بررسی، رساله مذکور را شایسته نمره به عدد ۱۷.۷۰ به حروف هجده و هفتاد و بیست و یک با درجه... تشخیص داد.

ردیف	نام و نام خانوادگی	هیات داوران	مرتبه دانشگاهی	دانشگاه/موسسه	امضاء
۱	دکتر محمد جواد شریعت باقری	استاد راهنما	رئیس هیات	راگان کزله	
۲	دکتر علیرضا دهیم	استاد مشاور اول	رئیس هیات	دانشگاه خراسان رضوی	
۳	دکتر علیرضا حجت زاده	استاد مشاور دوم		سازمان اسناد و کتابخانه ملی	
۴	دکتر سید باقر میرعباسی	استاد داور	دانشیار	دانشگاه خراسان رضوی	
۵	دکتر حسین شریفی طرازکوهی	استاد داور	دانشیار	دانشگاه خراسان رضوی	
۶	دکتر حسین آل کجیاف	استاد داور	استاد هیات		
	زهره شادفر	نماینده تحصیلات تکمیلی			

تهران، خیابان فرماتیه
 خیابان دیباجی شمالی
 خیابان شهید
 حاج محمود نوریان
 کوچه شهناز، کوچه صفا
 تلفن: ۰۲۱)۲۲۲۹۵۷۴۷
 دورنگار: ۰۲۱)۲۲۸۰۸۴۹۴
 پست الکترونیک:
 info@phd.pnu.ac.ir
 نشانی الکترونیک:
 WWW.phd.pnu.ac.ir

اینجانب حسین درجی دانشجوی ورودی سال ۸۳ مقطع دکتری تخصصی رشته حقوق بین‌الملل دولتی گواهی می‌نمایم چنانچه در رساله خود از فکر، ایده و نوشته دیگری بهره گرفته‌ام با نقل قول مستقیم یا غیر مستقیم منبع و ماخذ آن را نیز در جای مناسب ذکر کرده‌ام. بدیهی است مسئولیت تمامی مطالبی که نقل قول دیگران نباشد بر عهده خویش می‌دانم و جوابگویی آن خواهم بود.

نام و نام خانوادگی دانشجو

تاریخ و امضاء

اینجانب حسین درجی دانشجوی ورودی سال ۸۳ مقطع دکتری تخصصی رشته حقوق بین‌الملل گواهی می‌نمایم چنانچه بر اساس مطالب پایان‌نامه خود اقدام به انتشار مقاله، کتاب، و ... نمایم ضمن مطلع نمودن استاد راهنما، با نظر ایشان نسبت به نشر مقاله، کتاب، و ... و به صورت مشترک و با ذکر نام استاد راهنما مبادرت نمایم.

نام و نام خانوادگی دانشجو

تاریخ و امضاء

کلیه حقوق مادی مترتب از نتایج مطالعات، آزمایشات و نوآوری ناشی از تحقیق موضوع این پایان‌نامه مطعلق به دانشگاه پیام نور می‌باشد.

خرداد ۱۳۹۱

تقدیم به:

روان پاک مادر مہربانم؛

کسی کہ موفقیت ہایم مرہون تلاش پرثمر او بود؛ و پدر عزیز و بزرگوام کہ ہموارہ یاور و غمخوار
من بودہ است.

مطالب این رساله نظرات و عقاید شخصی
مؤلف بوده و دانشگاه پیام نور هیچ مسئولیتی
را در قبال آن نمی پذیرد

سپاسگزاری:

اکنون که به لطف خداوند یکتا رساله‌ی خود را به پایان رسانده‌ام، بر اساس وظیفه‌ی اخلاقی و علمی برگرفته از آموزه‌های دینی، بر خود فرض و لازم می‌دانم که از راهنمایی و مساعدت‌های بی‌دریغ استاد محترم راهنما، جناب آقای دکتر محمد جواد شریعت باقری و اساتید محترم مشاور، جناب آقای دکتر علیرضا دیهیم و جناب آقای دکتر علیرضا حجت زاده، تقدیر و تشکر نموده و به خاطر الطاف و محبت‌های بی‌دریغ‌شان نسبت به خود، مراتب امتنان و قدردانی را ابراز نمایم و نیز از جناب آقای دکتر سید باقر میرعباسی، جناب آقای دکتر حسین شریفی طرازکوهی و جناب آقای دکتر حسین آل کجباف به خاطر پذیرش داوری رساله و ارائه راهنمایی‌های ارزنده، سپاسگزاری نمایم. از خداوند سبحان توفیق و بهروزی همگی را خواهانم.

چکیده:

مصونیت از مفاهیم قدیمی حقوق بین‌الملل است، که به تدریج و در فرایند زمان مسیر تحول و تکامل خود را طی نموده و امروزه به عنوان یک اصل کلی حقوق بین‌الملل، که ریشه در عرف دارد، بر روابط بین‌المللی حاکم است.

مصونیت سران دولت‌ها، بازتابی از یک مرحله‌ی گذرا در تکامل حقوق بین‌الملل است. در طول روند تاریخی حقوق بین‌الملل، تا قبل از جنگ جهانی دوم، تشکل ابتدایی و ناپایدار جامعه‌ی بین‌المللی، اصرار دولت‌ها را به حاکمیت مطلق خود توجیه می‌نمود. در چنان شرایطی، تعادل میان اصول حاکمیت و همکاری، مستلزم مصونیت مطلق دولت‌ها بود. اما در دهه‌های اخیر، توسعه اجتماعی و اقتصادی جامعه‌ی بین‌المللی و گسترش روابط میان کشورها، برقراری تعادل جدید میان اصول فوق را ایجاب نموده است. دکتترین مصونیت محدود مبین ترجمانی از ضرورت‌های فعلی جامعه‌ی بین‌المللی است.

در گذشته به‌طور سنتی، حقوق بین‌الملل اصل را بر مصونیت سران دولت‌ها گذاشته بود و از منظر حقوق بین‌الملل عرفی، سران دولت‌ها در برابر دادگاه‌های داخلی و بین‌المللی از مصونیت برخوردار بودند. ولی پس از جنگ جهانی اول و دوم، نخستین گام جهت عدم اعمال مصونیت و محاکمه‌ی سران دولت‌ها برداشته شد. در دهه‌ی ۹۰ میلادی، این حرکت سرعت بیشتری گرفت و دو دادگاه کیفری بین‌المللی برای یوگسلاوی سابق و رواندا تشکیل شد. سپس سند تأسیس دیوان کیفری بین‌المللی تصویب گردید. با لازم‌الاجرا شدن دیوان کیفری بین‌المللی، مصونیت مانع از رسیدگی، تعقیب و محاکمه‌ی سران دولت‌هایی که مرتکب جنایات بین‌المللی شوند، نخواهد شد. پژوهش حاضر با استفاده از منابع موجود و آرای صادره در محاکم کیفری بین‌المللی، در صدد بررسی عملکرد دادگاه‌های کیفری بین‌المللی، در مورد محاکمه سران دولت‌هایی که مرتکب جنایات بین‌المللی شده و می‌شوند و انطباق این اقدامات با قاعده مصونیت کیفری است. با توجه به یافته‌های پژوهش می‌توان گفت که هیچ منبع قانونی در حقوق کیفری بین‌المللی وجود ندارد که مصونیت مطلق برای سران دولت‌هایی که مرتکب جنایات بین‌المللی شوند، به رسمیت شناخته باشد. از سوی دیگر، پرونده‌های مطروحه و خصوصاً آرای صادره در محاکم کیفری بین‌المللی بر عدم اعمال مصونیت سران دولت‌ها دلالت دارد. از ضرورت‌های عدم اعمال مصونیت برای سران دولت‌ها، نظم عمومی داخلی و بین‌المللی، مبارزه با بی‌کیفری و بازدارندگی می‌باشد. هرچند موانع و محدودیت‌هایی در این خصوص قابل تصور است.

واژه‌های کلیدی: مصونیت سران دولت‌ها، حقوق کیفری بین‌المللی، محاکم کیفری

بین‌المللی، جنایات بین‌المللی، مبارزه با بی‌کیفری، مصونیت کیفری بین‌المللی.

Abbreviations

AJIL	American Journal of International Law.
BYBIL	British Year Book of International Law.
ED	Editor.
EPIL	Encyclopedia of Public International law.
EJIL	European Journal of International Law.
GA	General Assembly.
HRC	Human Rights Commission.
HRLJ	Human Rights Law Journal.
INT	International.
ICJ	International Court of Justice.
ICC	International Criminal Court.
ICTY	International Criminal Tribunal for Former Yugoslavia.
ICTR	International Criminal Tribunal for Rwanda.
INTL	International Law.
ILA	International Law Association.
ILC	International Law Commission.
P	Page.
Para	Paragraph.
REP	Report.
RILC	Report of International Law commission.
RES	Resolution.
SC	Security Council.
UK	United Kingdom.
UN	United Nations.
YILC	Year book of International law Commission.

فهرست اجمالی مطالب

صفحه	عنوان
۲	مقدمه
۱۱	بخش اول: مبانی مصونیت دولت‌ها و سران آنها از دیدگاه حقوق بین‌الملل
۱۴	فصل اول: تعریف و مفهوم مصونیت و انواع آن در حقوق بین‌الملل و داخلی
۲۴	فصل دوم: اشخاص برخوردار از مصونیت
۱۲۱	بخش دوم: تحولات مصونیت کیفری سران دولت‌ها
۱۲۵	فصل اول: بررسی مصونیت سران دولت‌ها در دادگاه‌های کیفری بین‌المللی
۱۷۸	فصل دوم: بررسی نمونه‌های مصونیت سران دولت‌ها
۲۴۲	فصل سوم: مهم‌ترین جنایات قابل انتساب به رؤسای دولت‌ها
۲۷۸	فصل چهارم: آثار ناشی از نقض قواعد مربوط به جنایات بین‌المللی
۲۹۴	فصل پنجم: ضرورت‌ها و محدودیت‌های عدم اعمال مصونیت کیفری سران دولت‌ها
۳۲۲	نتیجه‌گیری و پیشنهادها
۳۳۰	منابع

فهرست تفصیلی مطالب

صفحه	عنوان
۱	پیشگفتار
	مقدمه
۲	الف- طرح بحث و اهمیت موضوع
۵	ب- طرح سؤال‌های اصلی تحقیق
۶	ج- فرضیه‌های تحقیق
۷	د- ضرورت انجام تحقیق
۷	ه- هدف‌های تحقیق
۸	و- پیشینه‌ی تحقیق
۹	ز- روش انجام تحقیق
۱۰	ح- سازماندهی تحقیق

بخش اول

مبانی مصونیت دولت‌ها و سران آنها
از دیدگاه حقوق بین‌الملل

۱۲	- مقدمه‌ی بخش اول
----	-------------------

فصل اول

تعریف و مفهوم مصونیت
و انواع آن در حقوق بین‌الملل و داخلی

۱۵	مقدمه‌ی فصل اول
۱۷	مبحث اول: تعریف مصونیت
۱۸	مبحث دوم: انواع مصونیت در حقوق بین‌الملل و حقوق داخلی
۱۹	بند اول: مصونیت‌های شغلی
۲۰	بند دوم: مصونیت‌های شخصی
۲۱	بند سوم: تفاوت مصونیت‌های شغلی و شخصی
۲۳	نتیجه‌ی فصل اول

فصل دوم اشخاص برخوردار از مصونیت

۲۵	مقدمه‌ی فصل دوم
	گفتار اول
۲۷	اشخاص حقوقی
۲۷	مبحث اول: دولت‌ها
۲۸	بند اول: مفهوم مصونیت دولت
۲۸	بند دوم: تعریف مصونیت دولت
۲۹	مبحث دوم: مبانی حقوقی مصونیت دولت
۳۱	بند اول: استقلال و حاکمیت برابر دولت‌ها
۳۲	بند دوم: شأن و منزلت دولت‌ها
۳۴	مبحث سوم: تحلیل مبانی حقوقی مصونیت دولت
۳۴	بند اول: شیوه و روش شناخت
۳۶	بند دوم: اصل حاکمیت و قاعده‌ی مصونیت دولت‌ها
۳۶	الف) اصل حاکمیت در حقوق بین‌الملل
۳۸	ب) اصل حاکمیت و مصونیت دولت‌ها
۴۲	ج) همکاری
۴۲	د) اصل برابری دولت‌ها
۴۳	مبحث چهارم: منابع مصونیت دولت
۴۴	بند اول: عرف بین‌المللی
۴۴	بند دوم: معاهدات بین‌المللی
۴۵	بند سوم: رویه‌ی قضایی بین‌المللی و دکترین حقوقی
۴۵	مبحث پنجم: تئوری‌های حاکم بر مصونیت دولت
۴۶	بند اول: تئوری مصونیت مطلق
۴۸	بند دوم: تئوری مصونیت محدود
۵۰	مبحث ششم: تحلیل مبانی دکترین مصونیت مطلق و دکترین مصونیت محدود
۵۰	بند اول: دکترین مصونیت مطلق
۵۴	بند دوم: دکترین مصونیت محدود
۵۸	مبحث هفتم: کنوانسیون مصونیت قضایی دولت‌ها و اموال آن‌ها
۶۰	بند اول: کلیات طرح

۶۲ بند دوم: استثناهای وارد بر اصل مصونیت در کنوانسیون
۶۲ الف- معامله‌های تجاری به عنوان یک استثنای کلی بر مصونیت
۶۴ ب- عدم تعیین بندهای محدود کننده‌ی صلاحیت
۶۴ بند سوم: استثناهای مشخص
۶۴ الف- قرار دادهای شغلی
۶۵ ب- مسؤولیت مدنی نسبت به خسارت‌های وارد به اشخاص و اموال
۶۷ ج- مالکیت، تصرف و انتفاع از اموال
۶۷ د- حقوق معنوی و صنعتی
۶۸ ه- مشارکت در شرکت‌ها
۶۸ و- دعاوی مربوط به فعالیت‌کشتی‌های دولتی
۶۹ ز- قراردادهای داوری
۷۱ ج- انصراف از مصونیت
۷۲ مبحث هشتم: مبانی صلاحیت دولت
۷۲ بند اول: رابطه‌ی مصونیت با صلاحیت
۷۲ بند دوم: تعریف و مفهوم صلاحیت
۷۴ بند سوم: اصول حاکم بر تعیین صلاحیت دولت
۷۵ ۱- اصل صلاحیت سرزمینی
۷۶ ۲- اصل صلاحیت شخصی
۷۷ ۳- اصل صلاحیت واقعی (حمایتی)
۷۹ ۴- اصل صلاحیت جهانی
۸۲ ۴-۱- مخالفت با اصل صلاحیت جهانی

گفتار دوم

۸۵ اشخاص حقیقی
۸۵ مبحث اول: مصونیت سران دولت‌ها
۹۰ مبحث دوم: مبانی توجیهی مصونیت سران دولت‌ها
۹۱ بند اول: نظریه‌ی برون مرزی
۹۳ بند دوم: نظریه‌ی مصلحت خدمت
۹۵ بند سوم: نظریه‌ی نمایندگی
۹۹ بند چهارم: نظریه‌ی عمل متقابل
۹۹ مبحث سوم: مصونیت‌های ذاتی رؤسای دولت‌ها
۱۰۰ بند اول: مصونیت از تعرض

۱۰۱	بند دوم: مصونیت قضایی
۱۰۲	بند سوم: مصونیت اجرایی
۱۰۲	مبحث چهارم: مصونیت‌های تبعی رؤسای دولت‌ها
۱۰۳	بند اول: مصونیت محل حضور رییس دولت
۱۰۴	بند دوم: مصونیت خودرو حامل رییس دولت
۱۰۵	بند سوم: مصونیت هواپیما یا ناو حامل رییس دولت
۱۰۵	مبحث پنجم: چه شخصیت‌هایی سران دولت محسوب می‌شوند
۱۰۷	مبحث ششم: انواع مصونیت‌ها در کنوانسیون ۱۹۶۱ وین
۱۰۸	بند اول: مصونیت از تعرض
۱۰۹	الف- تعرض ناپذیری اعضای مأموریت و خانواده‌ی آن‌ها
۱۱۰	ب- مصونیت از تعرض اعضای مأموریت
۱۱۱	ج- آزادی رفت و آمد
۱۱۲	بند دوم: مصونیت قضایی
۱۱۳	الف- مصونیت از تعقیب جزایی
۱۱۵	ب- اشخاص بهره‌مند از مصونیت
۱۱۶	ج- مصونیت از تعقیب مدنی
۱۱۷	د- سلب مصونیت
۱۱۹	نتیجه‌ی فصل دوم
۱۲۰	نتیجه‌ی بخش اول

بخش دوم

تحولات مصونیت کیفری سران دولت‌ها

۱۲۲	مقدمه‌ی بخش دوم
-----	-----------------

فصل اول

بررسی مصونیت سران دولت‌ها در دادگاه‌های کیفری بین‌المللی

۱۲۶	مقدمه‌ی فصل اول
-----	-----------------

گفتار اول

۱۲۷	بررسی پیشینه‌ی تاریخی
-----	-----------------------

۱۲۹	مبحث اول: بعد از جنگ جهانی اول
۱۳۲	مبحث دوم: بعد از جنگ جهانی دوم
۱۳۴	مبحث سوم: دادگاه نظامی بین المللی نورنبرگ
۱۳۷	بند اول: صلاحیت شخصی
۱۳۸	بند دوم: صلاحیت موضوعی
۱۳۸	مبحث چهارم: دادگاه نظامی بین المللی توکیو
۱۴۲	مبحث پنجم: دادگاه کیفری بین المللی یوگسلاوی سابق
۱۴۹	مبحث ششم: دادگاه کیفری بین المللی رواندا

گفتار دوم

۱۵۴	دیوان کیفری بین المللی
۱۶۳	مبحث اول: رابطه‌ی دیوان کیفری بین المللی با شورای امنیت سازمان ملل متحد
۱۶۶	مبحث دوم: صلاحیت دیوان نسبت به سران و مسؤولان دولت‌ها
۱۶۸	مبحث سوم: دیوان و مصونیت‌های شخصی داخلی
۱۶۹	مبحث چهارم: همکاری‌های بین المللی با دیوان
۱۷۲	مبحث پنجم: صلاحیت تکمیلی دیوان و قابلیت پذیرش دعوا
۱۷۴	مبحث ششم: دیوان و منع محاکمه‌ی مجدد
۱۷۷	نتیجه‌ی فصل اول

فصل دوم

بررسی نمونه‌های مصونیت سران دولت‌ها

۱۷۹	مقدمه‌ی فصل دوم
-----	-----------------

گفتار اول

۱۸۰	مصونیت رؤسای سابق دولت‌ها
۱۸۰	مبحث اول- قضیه‌ی پینوشه
۱۸۴	بند اول: مراحل رسیدگی قضایی در انگلستان
۱۸۵	بند دوم: رای اول مجلس اعیان
۱۸۷	بند سوم: رای دوم مجلس اعیان
۱۸۹	بند چهارم: سایر تعقیب‌های کیفری از زمان بازداشت پینوشه
۱۹۵	مبحث دوم: محاکمه‌ی صدام حسین

۱۹۸	بند اول: صلاحیت دادگاه
۱۹۹	بند دوم: مسئولیت کیفری شخصی
۲۰۳	مبحث سوم: قضیه‌ی میلو شویچ
۲۰۶	بند اول: واکنش جامعه‌ی جهانی پس از دستگیری میلو شویچ
۲۰۸	بند دوم: نتیجه
۲۰۹	مبحث چهارم: قضیه‌ی رادوان کارادزیچ
۲۱۲	مبحث پنجم: قضیه‌ی آریل شارون
۲۱۳	بند اول: دعوی علیه آریل شارون
۲۱۶	بند دوم: مسئولیت شارون بر اساس حقوق بین‌الملل و قضیه‌ی بلژیک
۲۱۸	بند سوم: جرایم جنگی
۲۱۸	بند چهارم: مسئولیت فرماندهی
۲۱۹	بند پنجم: جرایم علیه بشریت و ژنوسید
۲۲۰	بند ششم: نتیجه‌گیری

گفتار دوم

۲۲۳	مصونیت رؤسای شاغل دولت‌ها
۲۲۴	مبحث اول: رییس جمهور سودان
۲۲۴	بند اول: بحران دارفور سودان
۲۲۵	بند دوم: قطعنامه‌های شورای امنیت در خصوص بحران دارفور
	بند سوم: تحت تعقیب قرار گرفتن عمر البشیر از سوی دادستان دیوان کیفری بین‌المللی
۲۲۹	بند چهارم: محاکمه‌ی قدرت (مسئولیت فردی عمر البشیر)
۲۳۳	بند پنجم: صلاحیت دیوان
۲۳۴	بند ششم: مبانی حقوقی صلاحیت دیوان، مبنی بر محاکمه‌ی عمر البشیر
۲۳۶	بند هفتم: واکنش جامعه‌ی جهانی
۲۳۹	مبحث دوم: تحلیل قضیه
۲۴۱	نتیجه‌ی فصل دوم

فصل سوم

مهمترین جنایات قابل انتساب به رؤسای دولت‌ها

۲۴۳	مقدمه‌ی فصل سوم
-----	-----------------

گفتار اول

۲۴۵ جنایت نسل کشی
۲۴۵ مبحث اول: تعریف و ماهیت جنایت نسل کشی
۲۴۷ مبحث دوم: تاریخچه‌ی نسل کشی
۲۴۸ مبحث سوم: ارکان جنایت نسل کشی
۲۴۹ مبحث چهارم: نمونه‌های نسل کشی

گفتار دوم

۲۵۳ جنایات علیه بشریت
۲۵۳ مبحث اول: تعریف و ماهیت جنایات علیه بشریت
۲۵۴ مبحث دوم: تاریخچه‌ی جنایات علیه بشریت
۲۵۵ مبحث سوم: ارکان جنایات علیه بشریت
۲۵۵ الف- رکن قانونی
۲۵۶ ب- رکن مادی
۲۵۶ ج- رکن معنوی
۲۵۷ مبحث چهارم: نمونه‌های جنایات علیه بشریت
۲۵۸ الف- قتل
۲۵۹ ب- ریشه کن کردن (نابودی- انهدام)
۲۶۰ ج- به بردگی گرفتن
۲۶۰ د- تبعید یا کوچ اجباری
۲۶۱ هـ- حبس کردن
۲۶۱ و- شکنجه
۲۶۲ ز- آزار و اذیت
۲۶۲ ح- تبعیض نژادی
۲۶۳ ط- ناپدید کردن اجباری اشخاص
۲۶۳ ی- سایر اعمال غیر انسانی مشابه

گفتار سوم

۲۶۴ جنایات جنگی
۲۶۴ مبحث اول: تعریف و شرایط جنایات جنگی
۲۶۵ مبحث دوم: شرایط تحقق جنایات جنگی

الف- شرط زمان.....	۲۶۵
ب- شرط مکان.....	۲۶۵
ج- شرط مربوط به اشخاص و اموال.....	۲۶۶
مبحث سوم: نمونه‌های جنایات جنگی.....	۲۶۶
الف- جنایات جنگی علیه اشخاص.....	۲۶۷
ب- جنایات جنگی علیه تمامیت جسمانی اشخاص.....	۲۶۷
ج- جنایات جنگی علیه تمامیت معنوی اشخاص.....	۲۷۰

گفتار چهارم

جنایت تجاوز.....	۲۷۲
مبحث اول: تعریف جنایت تجاوز.....	۲۷۲
مبحث دوم: اعتبار حقوقی قطعنامه‌ی تعریف تجاوز.....	۲۷۳
نتیجه‌ی فصل سوم.....	۲۷۷

فصل چهارم

آثار ناشی از نقض قواعد مربوط به جنایات بین‌المللی

مقدمه‌ی فصل چهارم.....	۲۷۹
گفتار اول	
مسئولیت کیفری اشخاص حقیقی.....	۲۸۰
مبحث اول: مفهوم مسئولیت کیفری.....	۲۸۱
مبحث دوم: مسئولیت کیفری سران دولت‌ها.....	۲۸۶
مبحث سوم: مسئولیت کیفری فرماندهان و ماموران عالی‌رتبه.....	۲۸۸

گفتار دوم

مسئولیت کیفری اشخاص حقوقی.....	۲۸۹
مبحث اول: مسئولیت کیفری کشورها.....	۲۹۰
مبحث دوم: مسولیت کیفری اجتماعات سازمان یافته.....	۲۹۱
نتیجه‌ی فصل چهارم.....	۲۹۳

فصل پنجم

ضرورت‌ها و محدودیت‌های عدم اعمال مصونیت کیفری سران دولت‌ها

مقدمه‌ی فصل پنجم.....	۲۹۵
-----------------------	-----

گفتار اول

- ۲۹۶ ضرورت‌های عدم اعمال مصونیت کیفری
- ۲۹۶ مبحث اول: نظم عمومی بین المللی
- ۳۰۰ مبحث دوم: نظم عمومی داخلی
- ۳۰۱ مبحث سوم: جلوگیری از عدم مجازات مجرم
- ۳۰۲ مبحث چهارم: بازدارندگی

گفتار دوم

- ۳۰۵ محدودیت‌های عدم اعمال مصونیت کیفری سران دولت‌ها
- ۳۰۵ مبحث اول: فقدان قانونگذاری یا وجود قوانین نامناسب
- ۳۰۷ مبحث دوم: فقدان دانش و تخصص کافی در سیستم عدالت کیفری
- ۳۰۸ مبحث سوم: فقدان اراده یا مداخله‌ی سیاسی در اجرای عدم اعمال مصونیت
- ۳۱۰ مبحث چهارم: عفو متهمان به جرایم مهم بین المللی
- ۳۱۳ مبحث پنجم: مشکل تحصیل دلیل
- ۳۱۶ مبحث ششم: عدم کفایت قراردادهای استرداد مجرمان
- ۳۱۶ مبحث هفتم: مرور زمان
- ۳۱۸ مبحث هشتم: صلح و امنیت بین المللی و اختیارات شورای امنیت
- مبحث نهم: ملاحظه‌های سیاسی و اقتصادی در روابط بین کشورها و نقش آنها در عدم

- ۳۱۹ مجازات
- ۳۲۱ نتیجه‌ی فصل پنجم
- ۳۲۱ نتیجه‌ی بخش دوم
- ۳۲۲ نتیجه‌گیری و پیشنهادها
- ۳۲۲ الف - نتیجه‌گیری
- ۳۲۸ ب - پیشنهادها

فهرست منابع

- ۳۲۹ الف - فارسی
- ۳۲۹ اول: کتاب‌ها
- ۳۳۳ دوم: مقاله‌ها
- ۳۳۶ سوم: اسناد و تقریرها
- ۳۳۸ ج - انگلیسی
- ۳۳۸ اول: کتاب‌ها